

HANDLEIDING

Leerkracht

Tijd	Groep	Doelen
60 minuten	6, 7 en 8	- Uw leerlingen leren wat cyberpesten is; - Uw leerlingen onderzoeken hun eigen rol als sprake is van cyberpesten; - Uw leerlingen leren wat ze kunnen doen als er sprake is van cyberpesten.

Introductie

Bijna alle kinderen maken wel eens mee dat een gesprek in sociale media niet prettig verloopt. Je kunt elkaar niet zien of horen, dus berichten kunnen verkeerd overkomen. Soms gaat het verder en is er sprake van online pesten. Online pesten heeft verschillende vormen. Kinderen ontvangen bijvoorbeeld online (anoniem) vervelende berichten of er worden foto's met nare teksten gepost. In deze les leren kinderen wat online pesten (cyberpesten) is. Ze reflecteren op hun eigen online gedrag en bedenken samen met klasgenoten wat ze kunnen doen om online pesten te stoppen en tegen te gaan.

Sinds 2015 is de *Wet sociale veiligheid op scholen* van kracht. Deze wet verplicht schoolbesturen om te zorgen voor sociale veiligheid op school. Ze mogen zelf bepalen hoe ze dit aanpakken. Deze les kan ingezet worden om bij te dragen aan het bereiken van een sociaal veilig klimaat. Meer lezen over pesten? Ga dan naar <http://www.kidsweek.nl/nieuws/slimme-tips-tegen-pesten>. Andere handige sites zijn: <https://www.stoppestennu.nl/cyberpesten-online-pesten-online-gevaren-jongeren> en <http://www.pestweb.nl/>.

Instructie van de les

In de krant verschijnen zo nu en dan berichten over kinderen die online gepest worden. De leerlingen lezen tijdens deze les zo'n artikel. Vraag uw leerlingen waar zij allemaal aan denken bij cyberpesten. Maak samen met de leerlingen een woordweb rond het woord cyberpesten. Laat de leerlingen in tweetallen bespreken of zij wel eens hebben meegemaakt dat iemand online werd gepest (en eventueel wat zij toen deden, dachten of voelden). Stel daarna de vraag waarom mensen elkaar online en offline pesten. Leg uit dat mensen elkaar pesten om verschillende redenen, bijvoorbeeld omdat:

- ze zelf ongelukkig zijn;
- ze onzeker zijn;
- ze zelf gepest worden;
- ze de baas willen zijn over iemand;
- ze stoer willen doen;
- ze zich vervelen.

Omdat pesten een gevoelig onderwerp is en het ook in uw klas (ongemerkt) kan voorkomen, kan het belangrijk zijn om tijdens de les te vragen aan de leerlingen wat de les losmaakt. U kunt dit bijvoorbeeld doen door kinderen hun gevoel tijdens de les te laten tekenen in een emoji en daarop in een groepje te reflecteren.

In het rapport *Vanzelf Mediawijzer* (2017) komt overigens naar voren dat leerlingen graag meer willen leren over online pesten, maar dat ze veilig en verstandig gebruik van digitale media wel graag vermakelijk, luchtig en relaterend benaderen. Houd hier rekening mee.

Verwerking

Uw leerlingen mogen zelfstandig of in tweetallen het werkblad maken. Bespreek na afloop de antwoorden en waar de leerlingen tegen aan liepen.

Afsluiting

Vraag uw leerlingen wat zij deze les hebben geleerd. Bespreek de antwoorden op de vragen klassikaal.

TIP!

Wilt u vaker werken met actualiteit in uw lessen? Dat kan met Kidsweek in de Klas! Maak voordelig kennis met Kidsweek in de klas en ontvangt 6 weken de krant Kidsweek met daarbij lesmateriaal voor begrijpend lezen, drie zelfstandig werkkaarten en een les woordenschat. Door de actuele lessen van Kidsweek in de Klas wordt lezen voor uw leerlingen weer leuk!

Probeer nu: 6 weken 15 kranten voor maar 60 euro. Hierna stopt het automatisch.

Ga naar www.kidsweekindeklas.nl/actualiteit voor meer informatie.

Werkblad

Leerling

Deze les leer ik:

- wat cyberpesten is;
- wat ik kan doen om cyberpesten te stoppen en te voorkomen.

NIEUWS

'Veel steun voor gepeste Matthijs'

- A** Gebruik je wel eens sociale media? Welke sociale media gebruik je?
- B** Wat vind je leuk aan sociale media?
- C** Via sociale media met elkaar praten heeft ook nadelen. Kun je een paar nadelen noemen?
- D** Lees het artikel hieronder uit **Kidsweek**.

Veel steun voor gepeste Matthijs

Door Sandra van de Wiel - Matthijs (13) uit Den Haag is er nog van aan het bijkomen. Na een oproep van zijn zus, ontplofte zijn Instagram vorige week. 'Erg leuk dat zoveel mensen reageerden, maar ik heb nog steeds niet alle reacties gelezen. Het zijn er zo veel...'

Terug naar vorige week. Wat gebeurde er precies? 'Ik plaatste mijn eerste foto op Instagram en daar kreeg ik een paar vervelende reacties op van kinderen van school. Mijn zus zag dat en deed op Twitter een oproep voor leuke reacties', vertelt Matthijs. Nou, die kreeg hij. Duizenden!

Ook een aantal bekende mensen staken hem op Instagram een hart onder de riem. 'Coen en Sander bijvoorbeeld, van de radio. En ik hoorde dat Jan Smit, Nielson en Paris Hilton hebben gereageerd, maar dat heb ik zelf nog niet gezien.'

Op school kreeg Matthijs ook veel positieve reacties. 'Maar ook een paar stomme', vertelt hij, 'Het pesten is niet helemaal gestopt, maar ik kan er nu beter tegen. Als het gebeurt, denk ik terug aan de vele leuke reacties die ik heb gekregen.'

- E** Vervelende reacties plaatsen onder een foto in sociale media noem je **cyberpesten**. Kun je nog meer voorbeelden geven van cyberpesten?

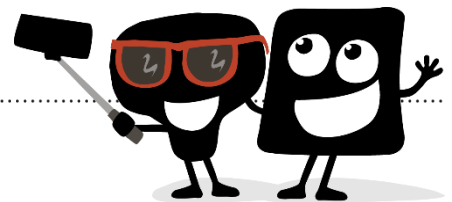
- F** Waarom pesten mensen? *Er zijn meerdere antwoorden goed.*
A Om te laten zien wie de baas is.
B Uit verveling.
C Omdat ze zelf worden gepest of ongelukkig zijn.
D Omdat de gepeste persoon dat verdient.
- G** In sociale media komt een grapje soms onaardig over. Hoe komt dat, denk je?
- H** Ben je het EENS of ONEENS met de stelling hieronder? *Leg uit waarom wel/niet.*

'Met vrienden kun je online alles delen'

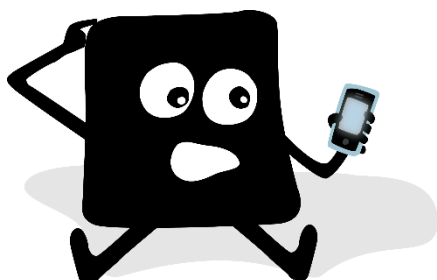

Whats'up?

'Duimpje omhoog?'

- I** Anne en Jim zitten in een WhatsApp-groep van de klas. Anne plaatst als grapje een foto van Jim in de groep, waarop zijn billen boven zijn broek uit steken. Jim schaamt zich rot als hij zijn foto ziet. De rest van de groep moet erom lachen.
 Is dit cyberpesten? *Bespreek met een klasgenootje.*
A Nee, want Anne bedoelt het als een grapje.
B Nee, want Jim had de foto niet van zichzelf moeten laten nemen.
C Ja, want Jim schaamt zich rot.
D Nee, want Jim kent iedereen in de WhatsApp-groep.
- J** Leroy houdt een dagboek bij. Hij wil niet dat anderen zijn dagboek lezen. Leroy heeft een beste vriend: Rik. Rik maakt een foto van een mooie tekening in Leroy's dagboek en zet het online.
 Vind je dat dit online pesten is?
 Wat zou je doen als jij Leroy was?
- K** Een jongen chat met de *Kindertelefoon*. Hij vertelt dat hij online wordt gepest. Er worden vervelende dingen over hem geschreven op internet en in de Whatsapp-groep van zijn klas. Wat zou je tegen deze jongen zeggen? Wat kan hij het beste doen? Schrijf het aan deze jongen in een chat-bericht. Gebruik emoji's (of bedenk er zelf één) om hem op te beuren.
- L** Maak samen met een klasgenootje in het vak hieronder een poster tegen cyberpesten. Hang je poster op in de klas. Bekijk samen de posters die je klasgenoten hebben gemaakt. Teken een duimpje op een klein vel papier en plak die bij de mooiste poster met de beste tips.

TEKENVAK

ANTWOORDBLAD

Opdracht 1

- A Eigen antwoord leerling.
- B Eigen antwoord leerling.
- C Eigen antwoord leerling. Voorbeelden:
- Je kunt niet altijd uitpraten.
 - Als je iets opschrijft, kan het anders overkomen dan je bedoelt.
 - Je weet niet of iemand je bericht goed leest of begrijpt.
 - Je ziet geen lichaamstaal en hoort niet hoe iemand het zeg (intonatie).
 - Je weet niet zeker met wie je praat.
- D X
- E Voorbeelden van cyberpesten: onaardige berichten sturen, online roddelen, gekke foto's van iemand doorsturen, gemene grappen maken over iemand, iemand zijn profiel 'hacken' (een profiel overnemen door het wachtwoord te raden of stelen), etc.
- F Antwoord A, B en C zijn juist.
- G Je ziet geen lichaamstaal, je hoort niet hoe iemand iets zegt, een grapje opschrijven is anders dan een grapje vertellen.
- H Eigen antwoord leerling, ter beoordeling aan de leerkracht.
- I Antwoord C is juist. *Let op: deze opdracht voornamelijk bedoeld om leerlingen na te laten denken of sprake is van online pesten. Of er in een situatie sprake is van pesten hangt af van veel omstandigheden. Een oordeel daarover is vaak ook persoonlijk. Het is dus niet altijd mogelijk om een dergelijke vraag met ja of nee te beantwoorden.*
- J Eigen antwoord, leerling, ter beoordeling leerkracht. Richtlijn antwoord: Leroy wil niet dat iemand zijn dagboek leest. Een foto van zijn dagboek maken en dit doorsturen, zal hij dus waarschijnlijk niet leuk vinden. Je kunt het dus cyberpesten noemen. Dat het om een foto van een 'mooie' tekening gaat en dat zijn beste vriend het doorstuurt, maakt niet uit. Het hangt er wel vanaf hoe Leroy zich erover voelt. Misschien vindt hij het niet zo erg, dan is het geen cyberpesten. *Tip voor de leerkracht: bespreek met de leerlingen of het uitmaakt hoe de gepeste zich erover voelt.*
- K Eigen antwoord leerling, ter beoordeling leerkracht.
- Tip: bespreek in de klas hoe je als kind kunt reageren op een vervelend bericht in sociale media. Een positief bericht terugsturen waarbij je duidelijk maakt dat je boven de opmerkingen staat, kan soms helpen. Maar niet alle kinderen staan zo sterk in hun schoenen. Een gesprek stoppen of uit een groep stappen is dan een goede optie. Als het pesten doorgaat, is het raadzaam een ouder of leerkracht in te schakelen. Bespreek ook hoe je het weer goed kunt maken, als je iemand gepest hebt en spijt hebt van een vervelend bericht dat je hebt gestuurd.
- L De leerlingen maken een poster en plakken een duimpje bij de poster die ze het beste vinden.